Hikâye Unsurları, Olay Örgüsü ve Haber Metni

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Hikâye unsurları:** Olay örgüsü, şahıs ve varlık kadrosu (kahramanlar), mekân (yer) ve zaman.
- **Olay örgüsü:** Olayların birbirine bağlı sırasıdır. **Serim:** Kahramanlar, yer ve zaman tanıtılır. **Düğüm:** Sorun ortaya çıkar, merak artar. **Çözüm:** Sorun sonuca bağlanır.
- **Anlatıcı:** Olayları anlatan sestir. Olaylar "ben" diliyle kahramanın ağzından ya da "o" diliyle olayların dışındaki bir anlatıcı tarafından anlatılabilir.
- **Haber metni:** Güncel ve gerçek bir olayı **nesnel** biçimde bildiren metindir. Kişisel yorum ve duygu içermez.
- **5N1K:** Haber şu sorulara cevap verir: **Ne** oldu? **Nerede**? **Ne zaman**? **Nasıl**? **Neden**? **Kim**?
- Haber başlığı kısa ve dikkat çekicidir; en önemli bilgiler genellikle ilk cümlelerde verilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Hikâyeyi okuyunuz. Hikâyenin **şahıs ve varlık kadrosunu** yazınız.

> **Serçe**
>
> Rüzgârlı bir ekim sabahı Mert, dedesinin köydeki bahçesinde elma topluyordu. Birden ağacın dibinde kanadı yaralı bir serçe gördü. Kuş uçmaya çalışıyor ama yerden kalkamıyordu. Mert serçeyi dikkatle avucuna aldı; dedesiyle birlikte küçük bir kutuya yumuşak bir bez serip onu içine yerleştirdi. Bir hafta boyunca kuşa su ve ekmek kırıntısı verdiler. Sekizinci gün serçe kutunun kenarına tünedi, kanatlarını çırptı ve elma ağacının en yüksek dalına kondu. Mert sevinçle dedesine sarıldı.

2 Yukarıdaki hikâyede olayların geçtiği **mekânı** ve olayların başladığı **zamanı** yazınız.

3 Yukarıdaki hikâyede kahramanın karşılaştığı **sorun** (düğüm) aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mert'in elma toplaması
B) Mert'in kanadı yaralı bir serçe bulması
C) Serçenin ağacın dalına konması
D) Mert'in dedesine sarılması

4 Yukarıdaki hikâyedeki olayları oluş sırasına göre numaralandırınız.
(…) Serçe iyileşip ağacın dalına kondu.
(…) Mert bahçede elma topluyordu.
(…) Mert ile dedesi serçeye bir hafta baktı.
(…) Mert yaralı bir serçe gördü.

5 Olay örgüsünün bölümlerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.
1) Serim 2) Düğüm 3) Çözüm
a) Sorun sonuca bağlanır.
b) Kahramanlar, yer ve zaman tanıtılır.
c) Sorun ortaya çıkar, merak artar.

6 Yukarıdaki "Serçe" hikâyesinde olaylar kimin ağzından anlatılmaktadır?
A) Mert'in B) Dedenin C) Serçenin D) Olayların dışındaki bir anlatıcının

7 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru olanlar için **D**, yanlış olanlar için **Y** yazınız.
(…) Haber metinleri güncel ve gerçek olayları anlatır.
(…) Haber metninde yazar kendi duygularını ayrıntılı biçimde anlatır.
(…) Haber metni 5N1K sorularına cevap verir.
(…) Haberin başlığı kısa ve dikkat çekici olmalıdır.

8 5N1K kısaltmasındaki soruları yazınız.

9 Haberi okuyunuz. Haberdeki olay **nerede** ve **ne zaman** gerçekleşmiştir?

> **Kütüphanede Sabaha Kadar Kitap Şenliği**
> Çınarlı Kasabası Halk Kütüphanesi, 12 Nisan Cumartesi akşamı "Sabaha Kadar Kitap" adlı bir okuma şenliği düzenledi. Çocuklara kitap okumayı sevdirmek amacıyla yapılan etkinliğe 150 öğrenci katıldı. Öğrenciler, kütüphane görevlilerinin rehberliğinde gruplar hâlinde sesli okuma yaptı ve okudukları kitapları arkadaşlarına tanıttı. Kütüphane müdürü, etkinliğin her yıl tekrarlanacağını açıkladı.

10 Yukarıdaki haberde etkinlik **neden** düzenlenmiştir?

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Yukarıdaki habere göre tabloyu tamamlayınız.

Soru	Cevap
Ne oldu?	
Kim katıldı?	
Nasıl yapıldı?	

12 Aşağıdakilerden hangisi haber metninin özelliklerinden biri **değildir**?

A) Güncel bir olayı anlatır.
B) Anlatılan olay gerçektir.
C) Yazarın hayal gücüyle oluşturduğu kahramanlar vardır.
D) 5N1K sorularına cevap verir.

13 Yukarıdaki habere, içeriğine uygun **farklı bir başlık** yazınız.

14 Yukarıdaki haber metnine aşağıdaki cümlelerden hangisi eklenirse haberin **nesnelliği bozulur**?

A) Etkinlik saat 19.00'da başladı.
B) Bence bu, yılın en güzel etkinliğiydi.
C) Katılımcılara kitap ayracı hediye edildi.
D) Etkinlik sabah 07.00'de sona erdi.

15 "Serçe" hikâyesinin ilk iki cümlesini, olayları **Mert'in ağzından** ("ben" diliyle) anlatacak biçimde yeniden yazınız.

16 "Serçe" hikâyesinde **zamanı** gösteren ifadeleri yazınız.

17 Haberi okuyunuz. 5N1K sorularından **Kim?**, **Ne?** ve **Nerede?** sorularının cevaplarını yazınız.

> Dün öğle saatlerinde Martılı Sahili'nde karaya vuran yavru bir deniz kaplumbağası, sahilde yürüyüş yapan iki öğrenci tarafından fark edildi. Öğrencilerin haber verdiği ekipler, kaplumbağayı tedavi edilmesi için rehabilitasyon merkezine götürdü.

18 Aşağıdakilerden hangisi "Serçe" hikâyesinin olay örgüsünde **çözüm** bölümüne aittir?

A) Mert'in bahçede elma toplaması
B) Serçenin yerden kalkamadığının fark edilmesi
C) Serçenin iyileşip ağacın dalına konması
D) Mert'in serçeyi avucuna alması

19 Bir hikâyenin düğüm ve çözüm bölümleri aşağıda verilmiştir. Bu hikâyeye uygun bir **serim** bölümü (1-2 cümle) yazınız.
Düğüm: Kardeşinin doğum günü hediyesi olan uçurtma, rüzgârda koptu ve bir ağaca takıldı.
Çözüm: Komşu çocukların getirdiği uzun sopayla uçurtma kurtarıldı.

20 Haber metinlerinde en önemli bilgilerin genellikle ilk cümlelerde verilmesinin nedeni ne olabilir? Açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Hikâyeyi okuyunuz. Olay örgüsündeki **serim**, **düğüm** ve **çözüm** bölümlerini cümle numaralarıyla belirtiniz.

> **(1)** Elif, okulun bilim fuarı için haftalardır küçük bir rüzgâr türbini modeli hazırlıyordu. **(2)** Fuardan bir gün önce model, sınıfın açık penceresinden gelen sert rüzgârla masadan düşüp parçalandı. **(3)** Elif önce çok üzüldü; ama sonra parçaları tek tek topladı ve arkadaşı Burak'tan yardım istedi. **(4)** İkisi akşama kadar çalışıp modeli yeniden yaptılar. **(5)** Ertesi gün jüri, türbinin kanatlarının eskisinden daha hızlı döndüğünü görünce projeye birincilik ödülü verdi.

22 Yukarıdaki hikâyeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sorun, kahramanın kendi dikkatsizliğinden kaynaklanmıştır.
B) Kahraman sorunu kimseden yardım almadan çözmüştür.
C) Sorunun ortaya çıkmasına rüzgâr neden olmuş, kahraman yardım alarak sorunu çözmüştür.
D) Hikâyenin sonunda kahraman fuara katılmaktan vazgeçmiştir.

23 Yukarıdaki hikâyenin şahıs kadrosunu ve olayların zamanını gösteren ifadeleri yazınız.

24 Tablodaki bilgileri kullanarak 2-3 cümlelik bir **haber metni** yazınız. Haberinize bir başlık da koyunuz.

Soru	Bilgi
Ne?	Okul bahçesine 30 fidan dikildi.
Kim?	6. sınıf öğrencileri ve velileri
Nerede?	Yeşiltepe Ortaokulu bahçesi
Ne zaman?	21 Kasım Salı sabahı
Neden?	Okul bahçesini yeşillendirmek için

25 Yukarıdaki tabloya göre yazılacak haber için en uygun başlık hangisidir?

A) Yeşiltepe'de Öğrenciler ve Veliler 30 Fidan Dikti
B) Ağaçlar Bize Teşekkür Etti
C) Hayatımın En Güzel Sabahı
D) Kış Mevsiminin Özellikleri

26 Tabloyu **hikâye** ve **haber** metinlerine göre "Evet" ya da "Hayır" yazarak doldurunuz.

Özellik	Hikâye	Haber
Olaylar hayal ürünü olabilir.		
Amacı öncelikle bilgi vermektir.		
Yazarın duygu ve yorumları yer alabilir.		

27 Haber metnindeki numaralanmış cümlelerden hangisi haberin **nesnel** yapısına uygun değildir?

> **(I)** Kasabamızdaki yüzme havuzu, bakım çalışmalarının ardından 3 Haziran'da yeniden açıldı. **(II)** Çalışmalar sırasında havuzun suyu yenilendi, soyunma odaları onarıldı. **(III)** Havuz, hafta içi 09.00-20.00 saatleri arasında hizmet verecek. **(IV)** Bence kasabamızın en güzel yeri artık burası.

A) I B) II C) III D) IV

28 Yukarıdaki haberde aşağıdaki soruların hangisinin cevabı **yoktur**?

A) Havuzun giriş ücreti ne kadardır?
B) Havuz ne zaman yeniden açılmıştır?
C) Havuzda hangi çalışmalar yapılmıştır?
D) Havuz hangi saatlerde hizmet verecektir?

29 "Serçe" hikâyesindeki olayların bir bölümünü **serçenin bakış açısıyla**, "ben" diliyle 2-3 cümlede anlatınız.

30 "Serçe" hikâyesinde aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılırsa olay örgüsünün **düğüm** bölümü değişir?

A) Olayların ekim yerine mayıs ayında geçmesi
B) Mert'in yaralı serçe yerine yolunu kaybetmiş bir kedi yavrusu bulması
C) Dedenin adının hikâyede verilmesi
D) Serçenin elma ağacı yerine çınar ağacına konması

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**